

5. În ceea ce privește formele verbale perifrastice, se insistă asupra întrebuirii auxiliarului „a vrea“ la formarea viitorului în limbile balcanice. Într-adevăr aria acestui auxiliar cuprinde nu numai limbile „balcanice“ propriu-zise, ci și greaca, sirbo-croata, vegliota și italiana de sud. În legătură cu perifraza verbală e cazul însă să amintim că perfectul perifrastic e format diferit în limbile „balcanice“. Albaneza și româna îl formează, în felul „romanic“, cu ajutorul participiului trecut — pasiv — al verbului conjugat și prezentul verbului auxiliar „a avea“ (uneori, ca în aromâna de nord și în dialectul meglentin, și cu auxiliarul „a fi“, în cazul unor verbe ca *mi duc*, *vin*: ar. *nu ești venit*, „n-ai venit“, mr. *io sam vinit* „eu am venit“) ¹. În schimb limbile slave aparținând uniunii lingvistice balcanice au păstrat maniera slavă de a forma perfectul compus cu ajutorul verbului auxiliar „a fi“ și participiul trecut activ în *-l-* al verbului de conjugat. În graiurile macedonene, însă, a apărut nu demult un perfect de tip romanic, compus cu auxiliarul „a avea“ sau „a fi“ și participiul trecut — pasiv — în *-n/t-*. El a luat naștere în sud-vestul teritoriului lingvistic macedonean și se răspîndește și în zilele noastre spre est și nord-est, fiind adoptat și de limba literară ². Și în bulgară au fost semnalate — de acad. Vl. Georgiev — construcții asemănătoare, care se găsesc însă într-o fază cu totul incipientă ³.

Construcțiile perifrastice cu participiul în *-l-* și cu auxiliarul „a fi“ sînt încă foarte vii în macedoneană (cu excepția unor graiuri izolate ⁴) și, firește, în bulgară, unde ele servesc, în primul rînd, la constituirea formelor categoriei narațiunii indirecte ⁵, inexistentă în română și albaneză.

În limbile vest-europene s-a răspîndit peste tot trecutul perifrastic de tip „romanic“ ⁶. Chiar și limbile slave puternic influențate de limba germană,

¹ Th. Capidan, *Meglenoromânii. Istoria și graiul lor*, I, București, 1925, p. 205; id., *Aromânii. Dialectul aromân, Studiu lingvistic*, București, 1932, p. 463, 541; Bohuslav Havránek, *Románský typ perfekta factum habeo a *casus sum, *casum habeo v makedonských dialektech*. Extrait des *Mélanges P.M. Haškovec*, Brno, 1936, p. 149 urm.

² Havránek, *ibid.*, p. 148 urm.; Lunt, *o.c.*, p. 99 urm.; Koneski, *o.c.*, p. 316 urm.; Zbigniew Gołąb, *Some Arumanian-Macedonian Isogammatisms and the Social Background of Their Development*, „Word“, 15, 3, 1959, p. 415-435; B. Koneski — B. Vidoeski — O. Jašar-Nasteva, *Distribution des balkanismes en Macédonien*. Publié à l'occasion du I-er Congrès International des études Balkaniques et Sud-est Européennes à Sofia, Skopje, 1966, p. 6 urm.

³ Vl. Georgiev, *Váznikvane na novi složni glagolni formi sás spomogatelen glagol „imam“*, „Izvestija na Institutia za bálgarski ezik“, V, 1957, p. 31-39.

⁴ Privitor la graiurile macedonene în care construcțiile cu participiul în *-l-* au dispărut aproape complet a se vedea Koneski et alii, *o.c.*, p. 6 și harta 4.

⁵ Lunt (*o.c.*, p. 91 urm.) le numește „forme distantate“. Léon Beaulieux (*Grammaire de la langue bulgare*, 2-ème éd., Paris, p. 330) numește timpurile compuse cu participiul în *-l-* „timpuri indirecte“ întrebuințate în narațiunea indirectă. Referitor la formele narațiunii indirectă în bulgară a se vedea E. I. Demina, *Pereskazvatelnye formy v sovremennom bolgarskom literaturnom jazyke*, în *Voprosy grammatiki bolgarskogo literaturnogo jazyka*, Moscova, 1959, p. 313-378.

⁶ Kr. Sandfeld, *Problèmes d'interférences linguistiques, Actes du Quatrième Congrès international de linguistes, tenu à Copenhague du 27 août au 1 septembre 1936*, Copenhague, 1938, p. 61. Unii susțin că izvorul ultim al acestor forme perifrastice este greaca, de unde au trecut în limbile romanice și de aici în limbile germanice.